

# HELSINGIN SEUDUN YHTEISTYÖKOKOUS

## PÖYTÄKIRJA

Kokousaika Tiistai 29.11.2022 kello 17.00 – 18.18

Kokouspaikka Etäkokous, TEAMS

## ASIAT

- 1 Helsingin seudun hallitusohjelmatavoitteet
- 2 Ennallistamisasetus
- 3 Muut asiat
- 4 Seuraavat kokoukset
- 5 MAL 2023-suunnitelman lähettäminen lausuntokierrokselle

### Läsnä

#### Sopimuskuntien jäsenet

Helsinki

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Fatim Diarra

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Juhana Vartiainen

Vantaa

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sari Multala

Järvenpää

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Petri Graeffe

Tuusula

Kunnanhallituksen puheenjohtaja, pormestari Kalle Ikkela

Mäntsälä

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Tapio Havula

Hyvinkää

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Pinja Perholehto

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pentti Puhakka

Vihti

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Leevi Pursiainen

#### Sopimuskuntien lisäjäsenet

Vantaa

kaupunginvaltuutettu Funda Demiri

kaupunginvaltuutettu Erika Veltheim

kaupunginvaltuutettu Vaula Norrena

Tuusula: kunnanvaltuutettu Ari Koponen

Kirkkonummi: kunnanvaltuutettu Reetta Hyvärinen

Helsinki: kaupunginvaltuutettu Laura Korpinen

#### Kumppanuuskuntien jäsenet (kaikki klo 17.22 saakka)

Porvoo

Espoo

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Henrik Vuornos

Kauniainen

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Tapani Ala-Reinikka

Nurmijärvi

Kerava

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Anne Karjalainen

Pornainen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Juha Virkki

Kirkkonummi

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Timo Haapaniemi

Sipoo

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Ari Oksanen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Kaj Lindqvist

Lohja

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Joonas Räsänen

Siuntio

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Merja Laaksonen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Marko Linnala

1.12.2022

---

## KAUPUNGIN- JA KUNNANJOHTAJAT

Espoon kaupunki, kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä  
Vantaan kaupunki, kaupunginjohtaja Ritva Viljanen  
Kauniaisten kaupunki, kaupunginjohtaja Christoffer Masar  
Järvenpään kaupunki, kaupunginjohtaja Iiris Laukkanen  
Nurmijärven kunta, kunnanjohtaja Outi Mäkelä  
Tuusulan kunta, kansliapäällikkö Virpi Sailas  
Keravan kaupunki, kaupunginjohtaja Kirsi Rontu

Mäntsälän kunta, kunnanjohtaja Hannu Laurila  
Pornainen kunta, kunnanjohtaja Antti Kuusela  
Hyvinkään kaupunki, kaupunginjohtaja Johanna Luukkonen  
Kirkkonummen kunta, kunnanjohtaja Tarmo Aarnio  
Vihdin kunta, kunnanjohtaja Erkki Eerola  
Sipoon kunta, kunnanjohtaja Mikael Grannas  
Porvoon kaupunki, kaupunginjohtaja Jukka-Pekka Ujula  
Lohjan kaupunki, vt. kaupunginjohtaja Pekka Puistosalo  
Siuntion kunta, Juha-Pekka Isotupa

## ASiantuntijat

## MAL-neuvottelukunta

Tiimipäällikkö Heikki Salmikivi, Helsingin kaupunki

## HSL

Johtaja Sini Puntanen, HSL

## Sihteeristö

Yhteysjohtaja Inga Nyholm, pääkaupunkiseutu  
Kaupunginsihteeri Jouni Majuri, pääkaupunkiseutu  
Kehityspäällikkö Paula Harju, pääkaupunkiseutu  
Vt. yhteistyöjohtaja Henrik Helenius, KUUMA-kunnat

<https://www.hel.fi/kanslia/helsinginseutu-fi>

1.12.2022

---

**1****Helsingin seudun yhteiset hallitusohjelmataavoitteet**

Vuoden 2019 eduskuntavaaleja ennen laadittiin ja julkaistiin Helsingin seudun yhteiset hallitusohjelmataavoitteet. Vuoden 2023 eduskuntavaaleihin sekä pääkaupunkiseudun kaupungit että KUUMA-kunnat ovat laatimassa/laatineet omat hallitusohjelmataavoitteensa.

Helsingin seudun kuntajohtajat päättivät kokouksessaan 24.5.2022, ettei yhteistä, erikseen julkaistavaa Helsingin seudun hallitusohjelmataavoitteet-dokumenttia laadita. Sen sijaan sovittiin, että keskeiset seudun kuntien yhteiset tavoitteet ja tavoitemuotoilut kootaan yhteen. Nämä tavoitteet voidaan sisällyttää osaksi pääkaupunkiseudun hallitusohjelmataavoitteita, KUUMA-kuntien tavoitteita sekä myös yhteistyössä mukana olevien yksittäisten kuntien mahdollisia tavoitteita ja tavoitedokumentteja. Kuntajohtajat myös sopivat, että seudun keskeiset yhteiset tavoitteet liittyvät 1) metropolipolitiikkaan, 2) MAL-sopimusmenettelyyn, 3) osaavan työvoiman saatavuuteen, 4) vieraskielisyyteen sekä 5) kasvun rahoittamiseen. Konkreettiset tavoitemuotoilut em. teemojen osalta on esitetty esityslistan liitteessä 1.

*Päätös:* Kuultiin pormestari Juhana Vartiaisen selostus seudun hallitusohjelmataavoitteista, käytiin keskustelu ja merkittiin se tiedoksi. Kukin kunta ja kaupunki harkitsee erikseen sen, miltä osin tavoitteita edistetään osana kunnan omaa hallitusohjelmavaikuttamista.

**2 Ennallistamisasetus**

Euroopan komissio julkaisi 22.6.2022 ehdotuksen ennallistamisasetukseksi eli luonnon tilan parantamista koskevaksi asetukseksi. Eduskunnan käsittelyssä on parhaillaan valtioneuvoston kirjelmä (U 76/2022 vp) eduskunnalle komission ehdotuksesta. Suuri valiokunta ratkaisee Suomen kannan asetukseen. EU-tasolla asetusehdotusta käydään läpi neuvoston työryhmässä, johon Suomi osallistuu. Sitä käsitellään mm. EU:n ympäristöneuvostossa joulukuussa.

Asetusehdotuksella tavoitellaan luontokadon pysäyttämistä ja se sisältää keinoja EU:n yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen koskien ekosysteemien tilan parantamista ja ilmastonmuutokseen hillintää ja sopeutumista. Asetuksen keskeiset substanssiartiklat ovat Artikla 4 ja 5 maa-, rannikko- ja makean veden ekosysteemien sekä meriekosysteemien ennallistamisesta, Artikla 6 kaupunkiympäristöistä, Artikla 7 jokien luonnollisten yhteyksien ja niihin liittyvien tulvasanteiden luonnollisten toimintojen ennallistamisesta, Artikla 8 pölyttäjäkantojen ennallistamisesta sekä Artikla 9 ja 10 maatalousympäristöistä ja metsäluonnosta.

Asetuksella olisi ehdotetussa muodossaan merkittäviä vaikutuksia myös Suomen kuntiin ja kaupunkiin. Suomen Kuntaliitto on suurelle valiokunnalle antamassaan lausunnossa katsonut, että vaikka valtioneuvoston U-kirjeessä esitetty kanta asetusehdotuksen Artikla 6 osalta ei sinänsä ole ristiriidassa kuntakentän näkökulmien kanssa, eivät sen soveltamisala ja keinot tue tavoitteen toteuttamista Suomen olosuhteissa. Liitto on pitänyt myös välttämättömänä, että kuntakenttää koskevat näkökulmat otetaan Suomen vaikuttamisessa huomioon ja, että kuntakentän kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä asian jatkovalmistelussa.

1.12.2022

---

*Päätös:* Kuultiin pormestari Juhana Vartiaisen läpikäynti ennallistamisasetuksesta. Käytiin keskustelu ja merkittiin se tiedoksi.

### 3 Muut asiat

*Päätös:* Muita asioita ei ollut.

### 4 Seuraavat kokoukset

*Päätös:* Seuraava kokous pidetään keväällä 2023 myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.

## 5 MAL 2023-suunnitelman hyväksyminen lausuntokierrokselle

### Taustaa

Helsingin seudun maankäytön (M), asumisen (A) ja liikenteen (L) MAL 2023 -suunnitelma on strateginen, Helsingin seudun 14 kuntaa kattava suunnitelma. Suunnitelma ilmaisee seudun kuntien yhteisen tavoitteen seudun kehityksestä vuoteen 2040 ja luo näkemystä vuoteen 2060 asti. Suunnitelmakokonaisuus kattaa myös lakisääteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman. Vaikutusten arviointi puolestaan täyttää SOVA-lain (laki viranomaisten ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 200/2005) vaatimukset ja arviointia on tehty liikenteen lisäksi maankäytön ja asumisen keskeisistä teemoista.

MAL 2023:n visio, tavoitteet, tavoitetasot ja arviointikokonaisuudet päätettiin alkuvuonna 2022. Kokonaisuus yhdessä arviointiohjelman kanssa hyväksyttiin HSL-hallituksessa 8.2.2022, HSYK:ssä 16.2.2022 ja KUUMA-johtokunnassa 17.3.2022. Visiona on, että Helsingin seutu on vuonna 2040 Euroopan kestävimmin kasvava ja ihmisläheisin metropolialue. Seutu saavuttaa vision mukaisen tulevaisuuden vuoteen 2040 mennessä vastaamalla suunnitelmalle asetettuihin kolmeen päätavoitteeseen: hiilineutraaliin, hyvinvoivaan ja menestyvään Helsingin seutuun.

### MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen keskeinen sisältö

MAL 2023 -suunnitelmaluonnos tiivistää keskeiset yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja asuntotarjonnan kehittämisen toimenpiteet ja seudun tavoitellut ominaispiirteet, jotka toteuttavat suunnitelmalle asetettuja tavoitteita. Kiteytetysti MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen sisältö voidaan kuvata viiden kohdan mukaan:

1. Jatketaan Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen pitkäjänteistä tiivistämistä, erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen.
2. Rakennetaan Helsingin seudun asukkaiden tarpeisiin monipuolisia ja laadukkaita asumisen vaihtoehtoja ja uudistetaan määrätietoisesti asuinalueita, jotka uhkaavat jäädä kehityksestä jälkeen.

1.12.2022

---

3. Panostetaan aiempaa vahvemmin Helsingin seudun kestävästä liikennejärjestelmästä kehittä-  
miseen ja varmistetaan tehokas joukkoliikennejärjestelmä myös tulevaisuudessa.
4. Seudullisella ja kansallisella tasolla toteutetaan monipuolisia toimenpiteitä, joilla vähenne-  
tään liikenteen päästöjä ja asumisen energiankulutusta.
5. Vahvistetaan Helsingin seudun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kehittämällä keskeisiä  
elinkeinoalueita sekä parantamalla kansainvälistä saavutettavuutta ja logistiikan tehok-  
kuutta.

Suunnitelmaluonnoksen kärkitoimenpiteet on jaettu viiden keskeisen teeman alle:

#### Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen

- Rakennetaan 16 500 uutta asuntoa vuosittain.
- Kohdistetaan 95 % seudun uudesta asuntotuotannosta ensisijaisille vyöhykkeille.
- Mahdollistetaan maankäytön tiivistäminen (mm. asemanseutujen kehittäminen, maantei-  
den uudet liittymät).

#### Asumisen monipuolisuus ja kaupunki uudistus

- Toteutetaan ARA-asuntotuotantoa pääkaupunkiseudun kunnissa 30 % ja KUUMA-kunnissa  
20 % vuosittaisesta asuntotuotantotavoitteesta.
- Ohjataan huoneisto- ja talotyyppi- sekä hallintamuoto- ja rahoitusjakamaa laadullisesti.
- Ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunki uudistuksen keinoin.

#### Kestävä liikennejärjestelmä

- Varmistetaan joukkoliikenteen kilpailukyky palvelutasolla ja lipun hinnalla.
- Kehitetään kestävien matkaketjujen toimivuutta (ml. joukkoliikenteen nopeutustoimet).
- Varmistetaan joukkoliikennejärjestelmän toimivuus (ml. varikot).
- Toteutetaan keskeiset kaupunkiraidehankkeet.
- Toteutetaan pyöräilyn pääverkko.
- Toteutetaan juna-asemien parantamistoimenpiteitä.

#### Päästövähennykset

- Sähköistetään liikennettä ja edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkoston ke-  
hittämistä.
- Lasketaan ajonopeuksia maantieverkolla suunnitelmallisesti.
- Toteutetaan tiukempaa pysäköintipolitiikkaa.
- Selvitetään ympäristövyöhykkeiden käyttöönottoa.
- Vähennetään asuntojen ostoenergiankulutusta ja rakennetaan uusiutuvaa energiantuotan-  
toa.

#### Elinkeinoelämän toimintaedellytykset

- Toteutetaan tieverkon kehittämistoimia tavara- ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantaen.
- Toteutetaan raskaan liikenteen taukopaikat.
- Huomioidaan elinkeinoelämän tila- ja kuljetustarpeet maankäytön suunnittelussa sekä lii-  
kennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisessa.

MAL 2023 -investointiohjelma on laadittu vuosille 2024–2035 ja hankkeet on määritetty kolmeen koriin vuosille 2024–2027, 2028–2031 ja 2032–2035. Investointiohjelmaan on muodostettu eri lii-  
kennemuotojen ja seudun alueiden näkökulmasta tasapainoinen kokonaisuus, jonka vaikutukset  
vastaavat MAL 2023 -suunnitelman tavoitteisiin (hiilineutraali, hyvinvoiva, menestyvä). Investoin-  
tiohjelmassa on mukana hankkeita, jotka tukevat seudun logistiikan tai maankäytön edellytyksiä tai  
näitä molempia. Lähtökohtana on ollut muodostaa jatkumo MAL 2019 -suunnitelman investoin-

1.12.2022

---

tiohjelmalle sekä yhteensovittaa investointiohjelman Väyläviraston valtakunnalliseen investointiohjelmään. Hankkeiden osalta on huomioitu niiden suunnitelmavalmius ja toteutettavuus sekä seudullinen vaikuttavuus, kustannustehokkuus ja vaikutus maankäytön tai tavaraliikenteen kehittymiseen. Investointiohjelman kokonaiskustannukset ovat arviolta 3 mrd. euroa.

MAL 2023 suunnitelmaa on laadittu iteratiivisesti ja siitä on tehty kaksi versiota, joiden vaikutuksia on arvioitu. Suunnitelmaluonnosta on muokattu syksyn 2022 aikana vaikutusten arvioinnin tulosten sekä HLJ-toimikunnan ja MAL-neuvottelukunnan yhteiskokouksista ja luottamushenkilötilaisuudesta saadun palautteen pohjalta. Suunnitelmaversiosta on laadittu tiivistetty versio, josta varsinaiset lausunnot pyydetään. Taustamateriaalina on laajempi raportti, jossa toimenpiteiden taustoja on avattu yksityiskohtaisemmin.

Lokakuussa 2022 pidetyn luottamushenkilötilaisuuden palautteen perusteella nopeusrajoitusten alentamisia maantieverkolla muutettiin tarkasteltavaksi suppeammalla alueella. Joukkoliikenteen edistämistä kannatettiin laajasti, joten toimenpiteeksi on lisätty valtion lisärahoitus joukkoliikenteen lipun hintojen alentamiseksi ja palvelutason parantamiseksi. Huoltovarmuus ja turvallisuus on huomioitu uutena näkökulmana vaikutusten arvioinnin riskitarkastelussa.

#### Vaikutusten arviointi

MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arviointiselostus on laadittu suunnitelmaversiosta 2 pohjalta. Päämittarit on päivitetty HLJ-toimikunnan ja MAL-neuvottelukunnan yhteiskokouksen 9.11.2022 sekä Helsingin seudun kuntajohtajakokouksen 10.11.2022 perusteella täydennetyn suunnitelmaluonnoksen mukaisiksi. Päivitetyt päämittarit on esitetty arviointiselostusluonnoksen luvussa 7.4 sekä MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen luvussa 6.

Suunnitelmaluonnos on yhteiskuntataloudellisesti kannattava ja vie seutua Hyvinvoiva -tavoitteen kannalta oikeaan suuntaan. Järjestelmätason yhteiskuntataloudellinen tehokkuus on yli yhden eli saavuttaa asetetun tavoitteen. Suunnitelmaluonnoksen toimenpiteet ovat myös alueiden tasapainoisen kehityksen kannalta oikeansuuntaisia.

Liikenteen päästövähennysten saavuttamiseksi tarvitaan vaikuttavampia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Liikenteen päästövähennys on 51 prosenttia vuoden 2005 tasoon verrattuna. Vähennys on merkittävä, mutta tavoitteeseen (liikenteen päästöt lähellä nollaa vuonna 2040) nähden täysin riittämätön. Asumisen energiankulutusta koskeva tavoite saavutetaan ja suunnitelman toimin voidaan kannustaa entistä merkittävämpään energiankulutuksen laskuun.

Vaikutusten arvioinnin osana on laadittu jatkosuosituksia toimenpiteistä, joilla tavoitteet voitaisiin saavuttaa yhä paremmin. Vaikutusten arvioinnin jatkosuositukset on kirjattu sekä suunnitelmaluonnokseen osana vaikutusten arvioinnin tuloksia (luku 6) että laajemmin vaikutusten arviointiselostusluonnokseen. Lausunnonantajien toivotaan ottavan kantaa näihin vaikutusten arvioinnin jatkosuosituksiin.

MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arvioinnin tulokset, toteutus, menetelmät ja vuorovaikutus on kuvattu yksityiskohtaisemmin vaikutusten arviointiselostusluonnoksessa.

#### Lausuntopyyntö

1.12.2022

---

MAL 2023 -suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointiselostusluonnos lähetetään lausunnoille 5.12.2022-2.2.2023 väliseksi ajaksi. Kaikki halukkaat voivat antaa MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksesta palautetta myös MAL-nettisivuilla. Lausunnoissa eri toimijat voivat ottaa kantaa siihen, miten suunnitelmaa tulisi kehittää ja miten yhdessä sovitut tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

#### Jatkovalmistelu ja suunnitelman hyväksyminen

Lausuntojen jälkeen suunnitelma ja vaikutusten arviointi viimeistellään HLJ-toimikunnan ja MAL-neuvottelukunnan ohjaamana. MAL 2023 -suunnitelman hyväksyy maankäyttö- ja asumissisältöjen osalta HSYK ja lähettää ne edelleen kuntien hyväksyttäväksi. Liikennesisältöjen osalta HSL:n hallitus hyväksyy suunnitelman jäsenkuntiensa puolesta. Niiden kuntien osalta, jotka eivät ole HSL:n jäseniä, liikennesisällöt hyväksytään KUUMA-johtokunnan lähettämänä kuntakohtaisesti. Tavoitteena on saada suunnitelma hyväksytyksi huhtikuussa 2023. MAL 2023 -suunnitelman pohjalta valmistellaan ja neuvotellaan MAL-sopimuksen päivitys valtion ja seudun kuntien kesken.

*Päätös:* Kuultiin tiimipäällikkö Heikki Salmikiven ja johtaja Sini Puntasen esittely asiasta ja merkittiin se tiedoksi. Todettiin, että HSL:n hallitus oli tänään kokouksessaan jättänyt MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen pöydälle.

Päätettiin jättää asia pöydälle. Todettiin, että tarvitaan poliittisen tason neuvotteluita ennen kuin MAL 2023-suunnitelmaluonnos päätetään lähettää lausuntokierrokselle. Puheenjohtaja palaa asiaan neuvotteluiden osalta.

*Pöytäkirjan vakuudeksi*  
1.12.2022

*Inga Nyholm*  
*yhteysjohtaja, Helsingin kaupunki*